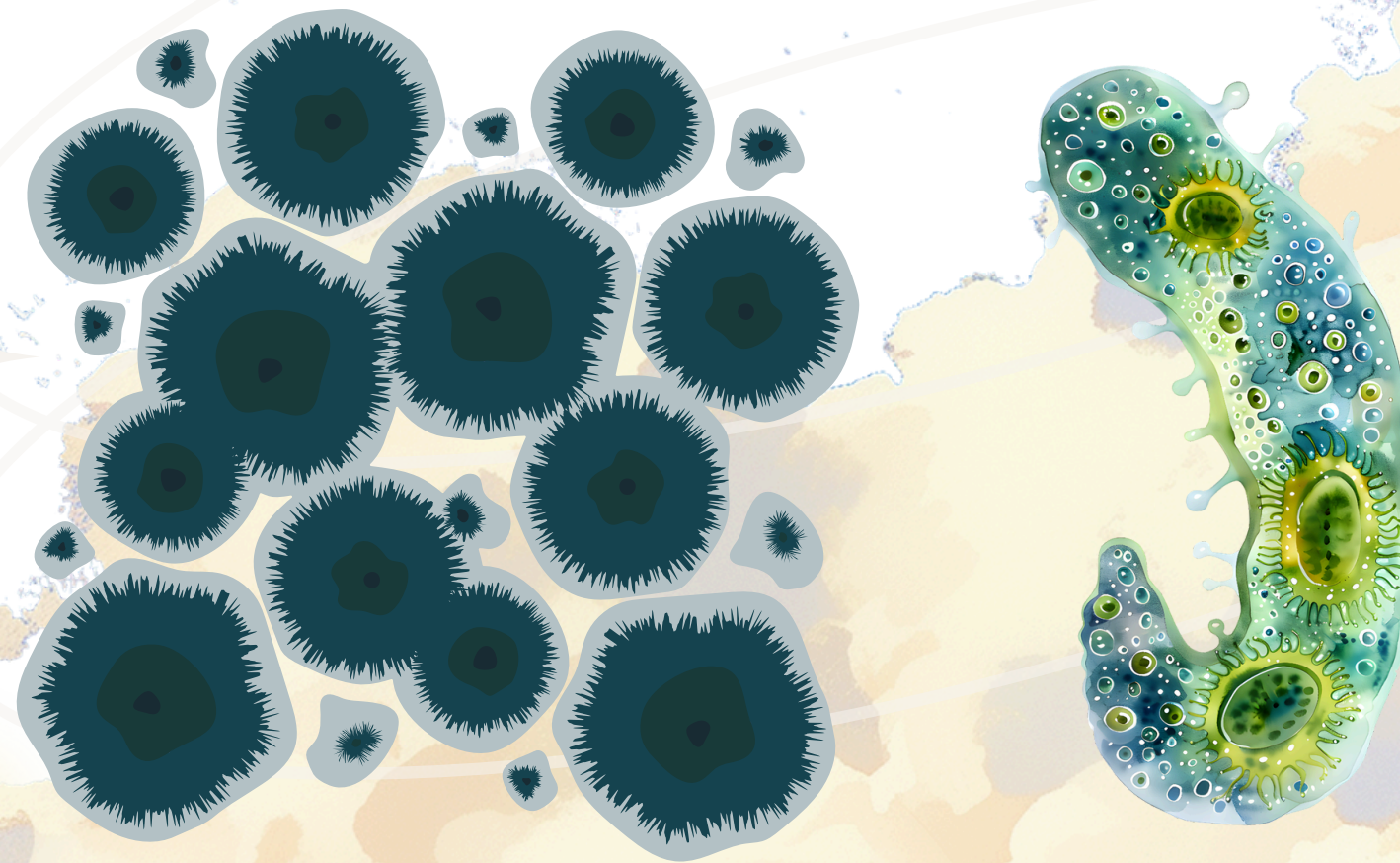


วิชาการประยุกต์จุลชีววิทยาและปรสิตวิทยา ชีวเคมี และโภชนาการในการพยาบาล (4171103-67) ✨



บทที่ 7 ความผิดปกติของร่างกายที่เกิดจากเชื้อราและโปรโตซัว



อาจารย์วิศรา ปองทอง

กลุ่มวิชาการพยาบาลชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

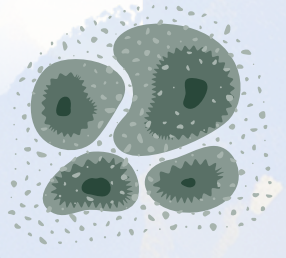


วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อศึกษาบทนี้แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายโครงสร้าง ลักษณะทางชีววิทยา และวงจรชีวิตของเชื้อราและโปรโตซัวที่ก่อโรคในคนได้
2. อธิบายพยาธิสภาพ กลไกการเกิดโรค อาการ และอาการแสดงของโรคที่เกิดจากเชื้อราและโปรโตซัว
3. เชื่อมโยงความรู้ด้านจุลชีววิทยา ประสัติวิทยา ชีวเคมี และโภชนาการกับบทบาทการพยาบาล
4. วิเคราะห์ความผิดปกติของร่างกายจากโรคติดต่อเชื้อราและโปรโตซัวที่พบบ่อยในชุมชนและโรงพยาบาล

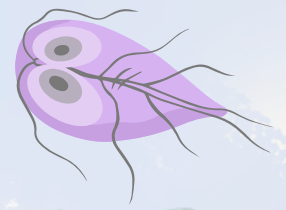
หัวข้อการเรียนรู้



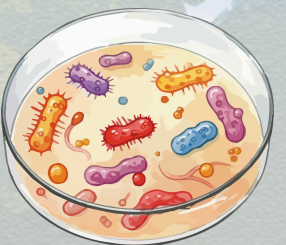
โครงสร้าง หน้าที่ พยาธิสภาพ อาการ และอาการแสดงของโรคที่เกิดจากเชื้อรา



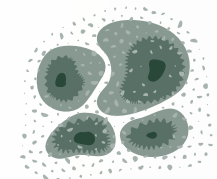
ความผิดปกติของร่างกายจากเชื้อราและโรคที่เกี่ยวข้อง



โครงสร้าง หน้าที่ พยาธิสภาพ อาการ และอาการแสดงของโรคที่เกิดจากโปรโตซัว



ความผิดปกติของร่างกายจากโปรโตซัวและโรคที่เกี่ยวข้อง



โครงสร้างหน้าที่ พยาธิสภาพ อาการ และอาการแสดงของโรคที่เกิดจากเชื้อรา

เจาะลึกชีววิทยาของเชื้อรา

เชื้อราเป็นสิ่งมีชีวิตกลุ่มยูคาริโอตที่มีลักษณะเฉพาะตัวแตกต่างจากสิ่งมีชีวิตอื่น โดยมีโครงสร้างเซลล์ที่เป็นเอกลักษณ์ และสามารถแบ่งตามรูปร่างหลักๆ ได้ 3 ประเภท ซึ่งความเข้าใจนี้เป็นพื้นฐานสำคัญทางการแพทย์และชีววิทยา

โครงสร้างที่เป็นเอกลักษณ์ของเซลล์เชื้อรา

เป็นสิ่งมีชีวิตกลุ่มยูคาริโอต

มีนิวเคลียสแท้และออร์แกเนลล์ต่างๆ ภายในเซลล์



ผนังเซลล์ประกอบด้วย ไคติน (Chitin)

แตกต่างจากแบคทีเรียซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญในการจำแนก



เชื้อหุ้มเซลล์ มีเออร์โกสเตอรอล (Ergosterol)

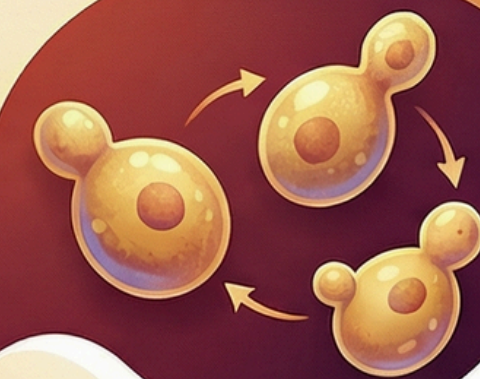
เป็นเป้าหมายสำคัญในการออกฤทธิ์ของยาต้านเชื้อรา



3 รูปร่างสำคัญของเชื้อรา

ยีสต์ (Yeast)

เซลล์เดี่ยว รูปร่างกลมหรือรี สืบพันธุ์แบบแตกหน่อ



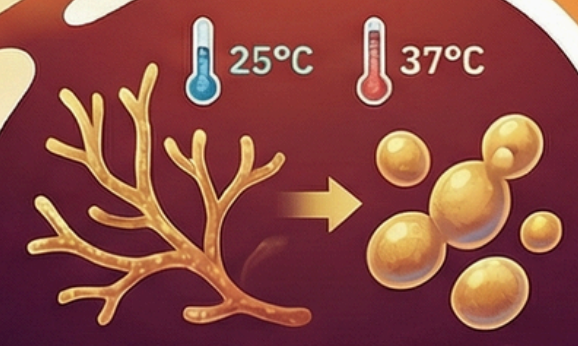
รา (Mold)

เจริญเป็นเส้นใย (Hyphae) ที่รวมกันเป็นกลุ่ม (Mycelium)

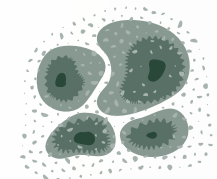


เชื้อราสองรูป (Dimorphic Fungi)

เปลี่ยนรูปร่างตามอุณหภูมิ (อุณหภูมิห้องเป็นรา, อุณหภูมิร่างกายเป็นยีสต์)



อุณหภูมิห้องเป็นรา อุณหภูมิร่างกายเป็นยีสต์



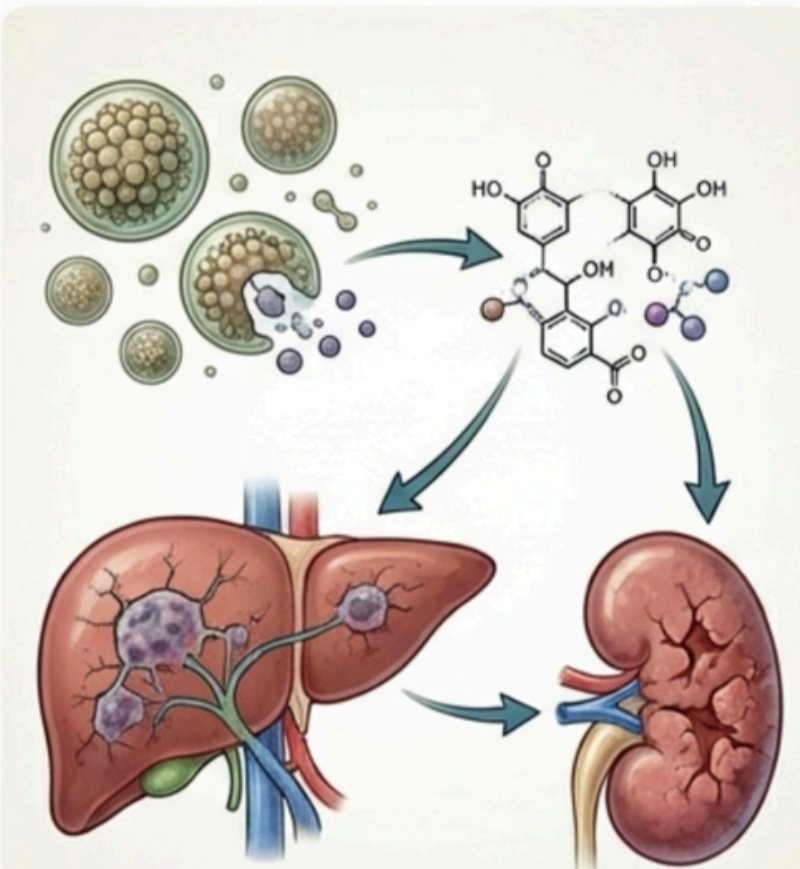
โครงสร้างหน้าที่ พยาธิสภาพ อาการ และอาการแสดงของโรคที่เกิดจากเชื้อรา

3 กลไกหลักของการก่อโรคจากเชื้อรา



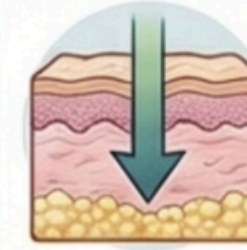
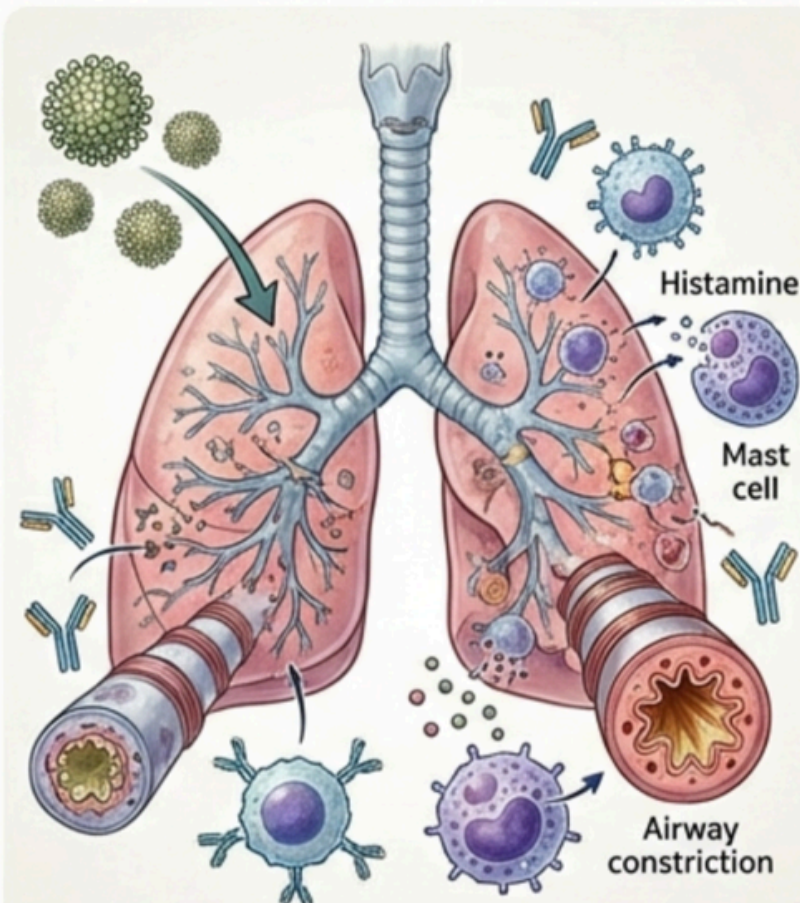
1. Toxigenic Fungi

การสร้างสารพิษ (Mycotoxin)
ที่ส่งผลกระทบต่ออวัยวะเป้าหมาย



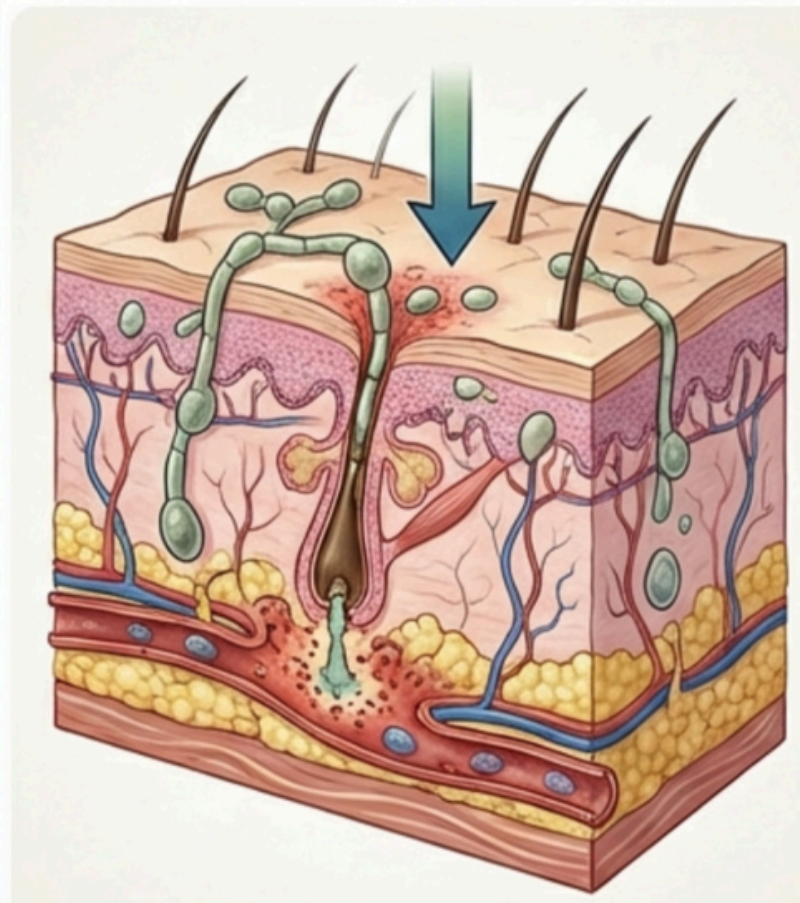
2. Allergenic Fungi

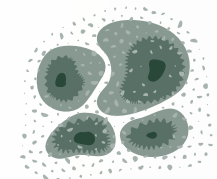
การกระตุ้นภูมิคุ้มกันไวเกิน
(Hypersensitivity)



3. Invasive Fungi

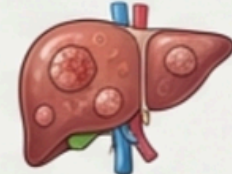
การบุกรุกเข้าสู่เนื้อเยื่อ
(Mycoses)

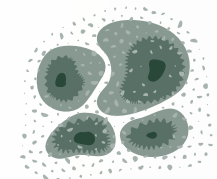




โครงสร้าง หน้า ที่ พยาธิสภาพ อาการ และอาการแสดงของโรคที่เกิดจากเชื้อรา

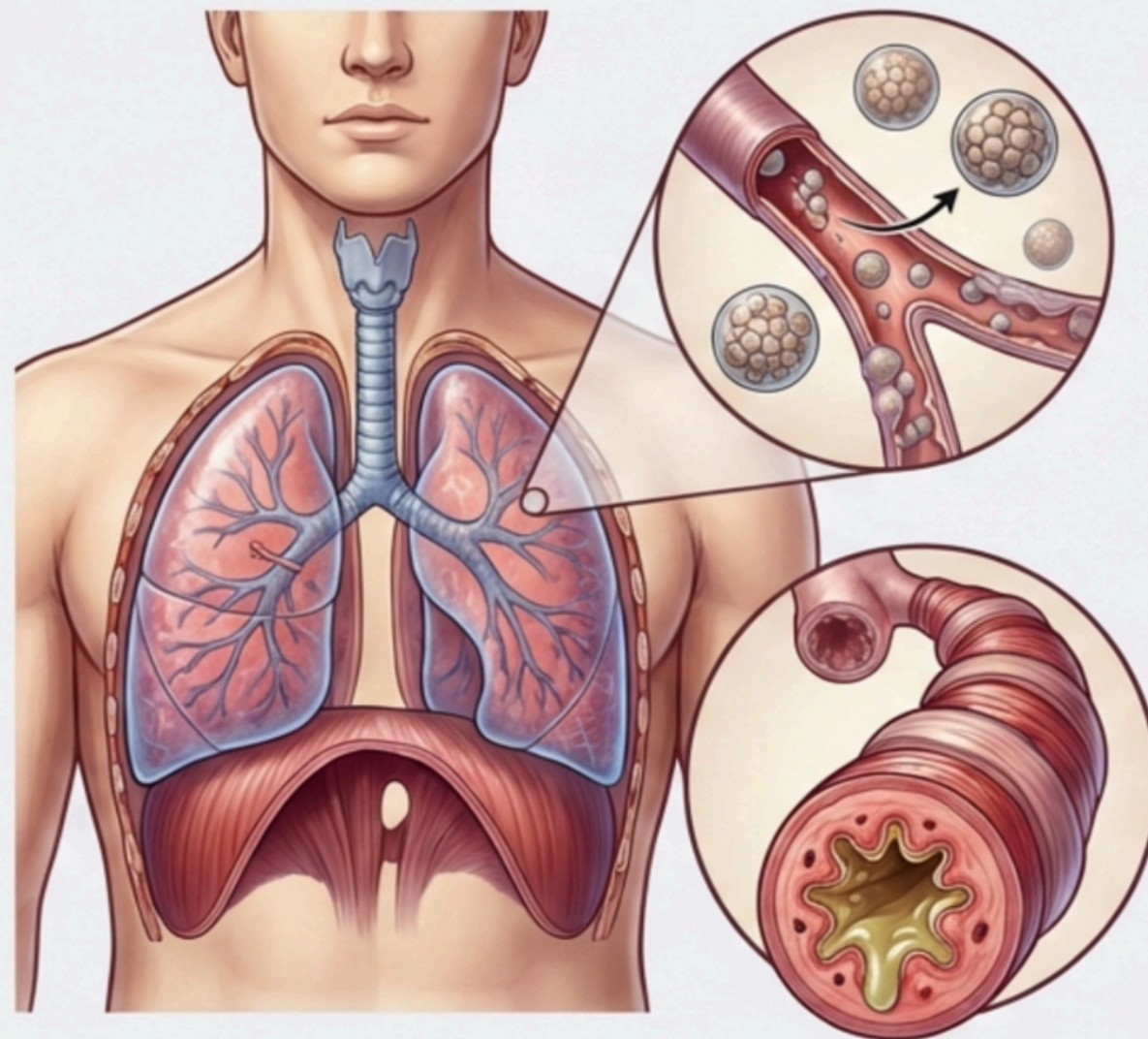
Toxigenic Fungi: อันตรายจากสารพิษเชื้อรา (Mycotoxins)

สารพิษ (Toxin)	เชื้อราต้นเหตุ (Fungi)	ความผิดปกติ (Clinical Effect)
Aflatoxins	<i>Aspergillus flavus</i>	 Teratogenic & Liver Carcinogenic (ก่อมะเร็งตับ)
Ergot	<i>Penicillium, Claviceps</i>	 Ergotism: ชักและเนื้อเยื่อตายที่ปลายมือเท้า (Gangrene)
Trichothecenes	<i>Fusarium</i>	 คลื่นไส้ อาเจียน และเลือดออก (Vomiting/Bleeding)
Ochratoxins	<i>Penicillium, Aspergillus</i>	 Nephrotoxic (เป็นพิษต่อไต)
3-Nitropropionic acid	<i>Arthrarium</i>	 Moldy sugarcane poisoning (อาหารเป็นพิษจากอ้อย)



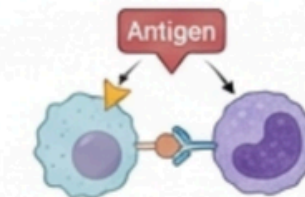
โครงสร้าง หน้าที่ พยาธิสภาพ อาการ และอาการแสดงของโรคที่เกิดจากเชื้อรา

Allergenic Fungi: ภูมิแพ้และการตอบสนองของระบบภูมิคุ้มกัน



ภาวะหอบหืด
(Asthma-like Symptoms)

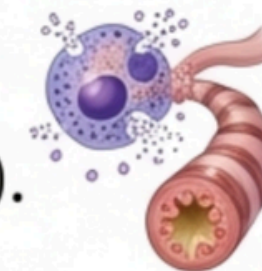
1. Fungal parts act as **Antigens**.



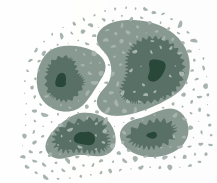
2. Trigger production of **IgE Antibodies**.



3. Results in **Hypersensitivity Type II** or Asthma-like symptoms (ภาวะหอบหืด).



Common Culprits (เชื้อร่าก่อภูมิแพ้):
Alternaria, Cladosporium, Fusarium,
Aspergillus, Penicillium



โครงสร้างหน้าที่พยาธิสภาพ อาการ และอาการแสดงของโรคที่เกิดจากเชื้อรา

จำแนก 4 ระดับการติดเชื้รา

1. การติดเชื้ราที่ผิวหนังชั้นนอกสุด (Superficial Mycoses)

- ติดเชื้อที่ผิวหนังชั้นนอก (stratum corneum) และเส้นผม
- ทำให้เกิดโรคเกลื้อน (Tinea versicolor) จากเชื้อ Malassezia

2. การติดเชื้ราที่ผิวหนัง (Cutaneous Mycoses)

- ติดเชื้อที่ผิวหนังชั้นหนังกำพร้า เส้นผม และเล็บ
- เกิดจากเชื้อรากลุ่ม dermatophytes (เช่น Trichophyton)

3. การติดเชื้ราที่ชั้นใต้ผิวหนัง (Subcutaneous Mycoses)

- ติดเชื้อที่ผิวหนังและเนื้อเยื่อชั้นใต้ผิวหนัง
- มักเกิดจากการติดเชื้อผ่านบาดแผลที่สัมผัสดินหรือพืช

4. การติดเชื้ราในอวัยวะภายใน (Systemic Mycoses)

- ติดเชื้อที่อวัยวะภายใน เช่น ปอด สมอง หรือกระแสเลือด
- มักพบในผู้ป่วยที่มีภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่อง



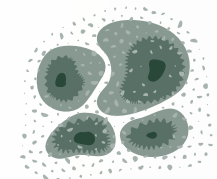
Malassezia

- ลักษณะเป็นผื่นสีขาว ขบพุ หรือน้ำตาล
- มีขุยละเอียดและอาจมีอาการคันเล็กน้อย

- ทำให้เกิดโรคกลากและฮ่องกงฟุต (athlete's foot)
- ลักษณะเป็นผื่นวงแดง มีอาการคัน และผิวลอก

- ลักษณะเป็นก้อนหรือฝีเรื้อรัง
- อาจลุกลามไปตามทางเดินของระบบน้ำเหลืองได้

- เป็นการติดเชื้อที่รุนแรงและอันตรายที่สุด
- เกิดจากเชื้อรา เช่น Candida, Cryptococcus, Aspergillus



โครงสร้างหน้าที่ พยาธิสภาพ อาการ และอาการแสดงของโรคที่เกิดจากเชื้อรา

อาการแสดงของโรคที่เกิดจากเชื้อรา

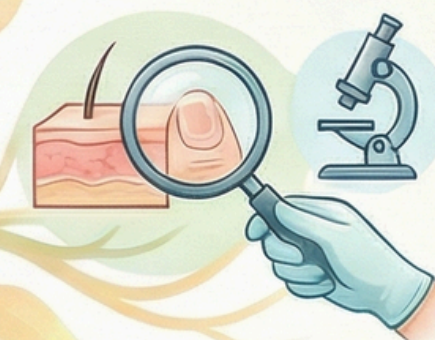
อาการทางผิวหนังและเล็บ

อาจมีผื่นคัน ผิวลอกเป็นขุย
หรือเล็บหนาและแตก



การประเมินและวินิจฉัย

ตรวจสอบลักษณะผิวหนัง เล็บ
และส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ



อาการบริเวณเยื่อ

พบได้ในรูปแบบตกขาวผิดปกติ
หรือฝ้าขาวในช่องปาก



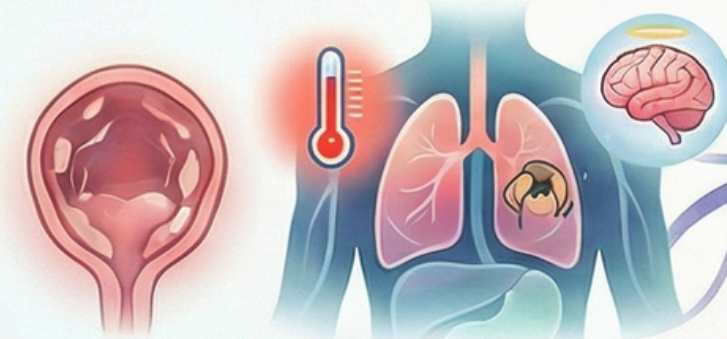
การรักษาและสุขอนามัย

ให้ยาต้านเชื้อราและแนะนำให้หลีกเลี่ยงความอับชื้น



อาการรุนแรงหรือทั่วร่างกาย

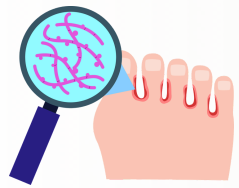
หากเชื้อแพร่กระจาย อาจมีไข้ ไอเรื้อรัง หรืออาการทางสมอง



การส่งเสริมโภชนาการ

เน้นโปรตีนและวิตามินเพื่อช่วยซ่อมแซมเนื้อเยื่อ



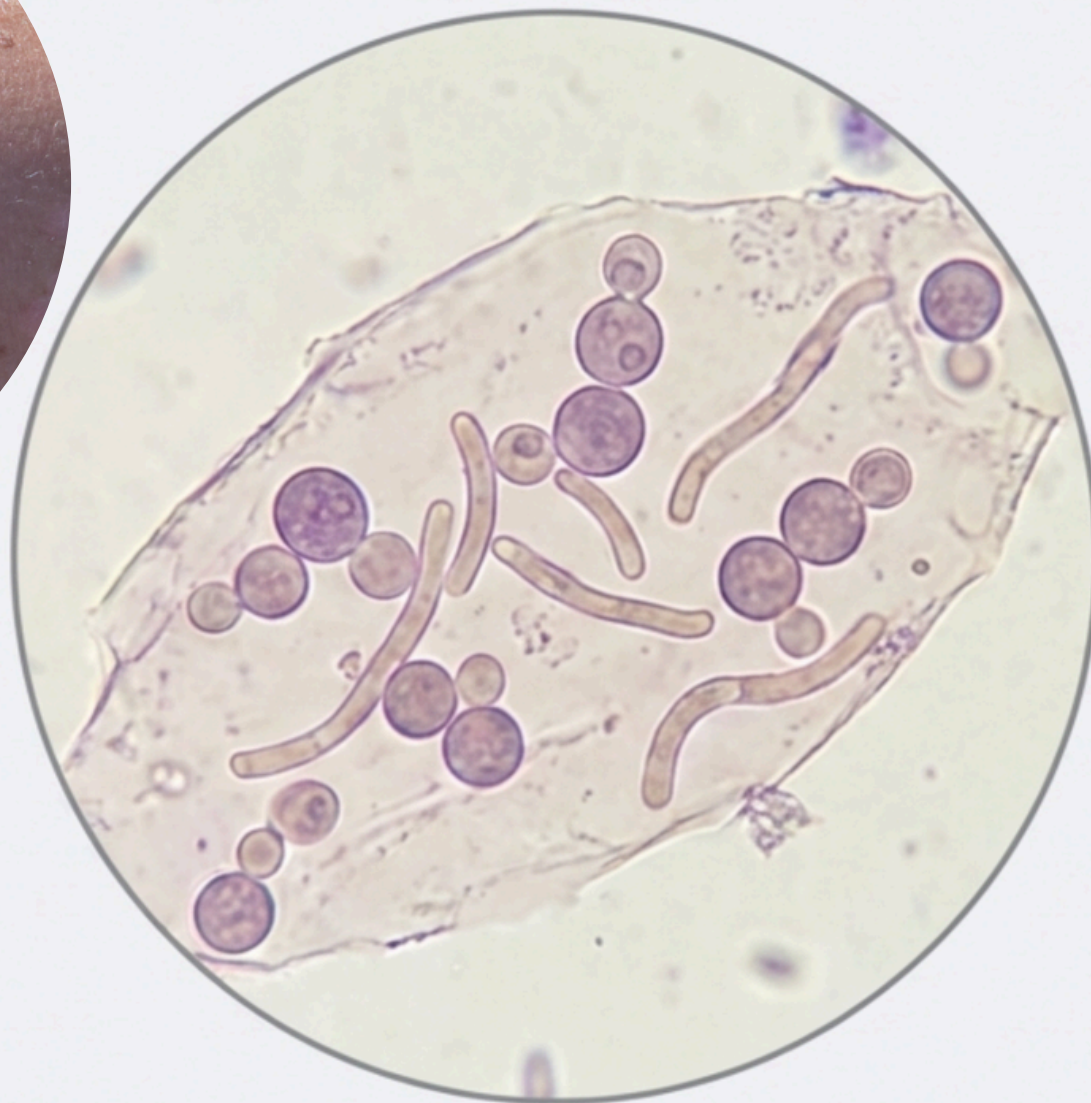


ความผิดปกติของร่างกายจากเชื้อราและโรคที่เกี่ยวข้อง

1. Superficial Mycoses: การติดเชื้อผิวหนังชั้นตื้น

โรคเกลื้อน (Tinea Versicolor)

- Pathogen:
Malassezia sp. (อาศัยในรูขุมขนและกินไขมัน)
- Pathogenesis:
อาศัยในชั้น Stratum corneum (เซลล์ที่ตายแล้ว)
ไม่กระตุ้นการอักเสบรุนแรง
- Symptoms List:
 - ต่างขาว ชมพู หรือน้ำตาล (White/pink/brown spots)
 - มีขุยละเอียด (Fine scales)
 - พบบริเวณผิวหนัง: หน้าอก หลัง คอ (Oily areas)
 - คันเมื่ออากาศร้อน (Itchy in heat)



Malassezia sp. in skin scale



ความผิดปกติของร่างกายจากเชื้อราและโรคที่เกี่ยวข้อง

2. Cutaneous Mycoses (Part A): โรคกลาก (Ringworm)

Pathogens (Dermatophytes):

- Trichophyton (Skin, Hair, Nails)
- Microsporum (Skin, Hair)
- Epidermophyton (Skin, Nails)

Key Symptoms:

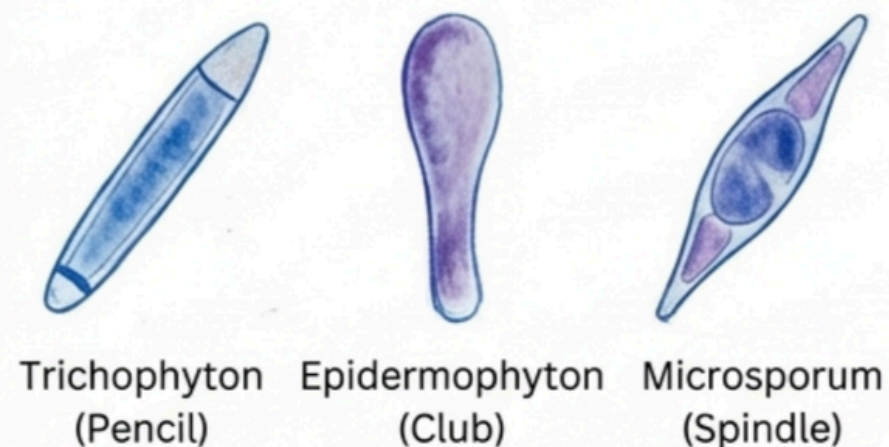
- ผื่นวงแดง ขอบยกนูน (Red ring rash)
- คันและอักเสบ (Itchy & Inflamed)

Specific Types:

- **Tinea capitis:** ชันนะตุ (Scalp/Hair loss)
- **Athlete's Foot:** ฮ่องกงฟุต (Peeling/Cracking between toes)



Macroconidia Shapes:





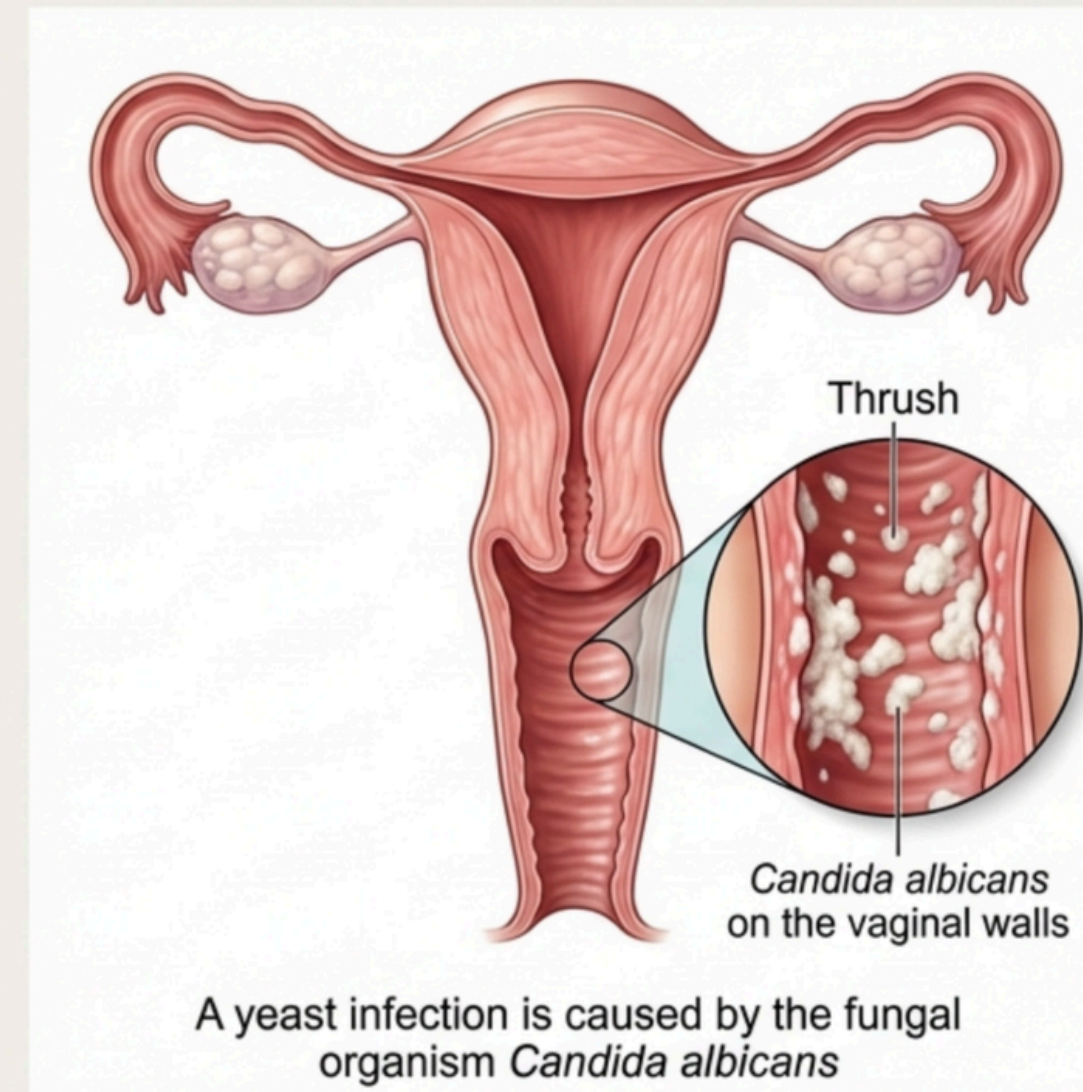
ความผิดปกติของร่างกายจากเชื้อราและโรคที่เกี่ยวข้อง

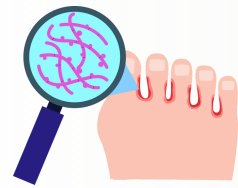
2. Cutaneous Mycoses (Part B): การติดเชื้อแคนดิดา (Candidiasis)

โรคเชื้อราในช่องคลอด (Vaginal Yeast Infection)

Pathogen: *Candida albicans* (Yeast)

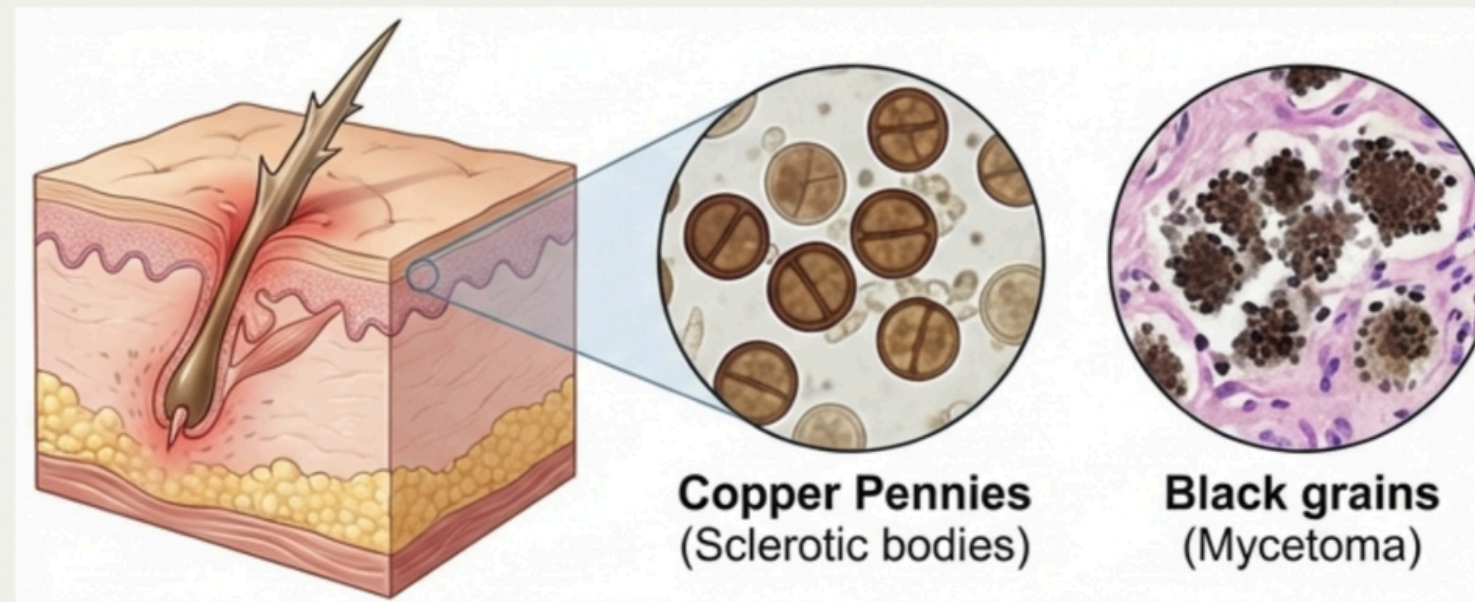
-  คันและระคายเคืองรุนแรง (Intense itching)
-  ตกขาวข้นคล้ายชีสสด ไม่มีกลิ่น (Curd-like odorless discharge)
-  บวมแดงบริเวณปากช่องคลอด (Redness/Swelling)
-  เจ็บขณะปัสสาวะหรือมีเพศสัมพันธ์ (Pain)





ความผิดปกติของร่างกายจากเชื้อราและโรคที่เกี่ยวข้อง

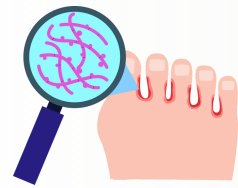
3. Subcutaneous Mycoses: การติดเชื้อชั้นใต้ผิวหนัง



Transmission: เกิดจากอุบัติเหตุหรือบาดแผล (Traumatic Implantation) เช่น หนามตำ ไม้ตำ

Key Diseases:

- **Chromoblastomycosis:** ตุ่มนูนคล้ายดอกกะหล่ำ พบ Copper pennies (sclerotic bodies)
- **Eumycotic Mycetoma:** แผลมีหนองและเม็ดสีดำ (Black grains) ลุกลามเข้ากระดูก
- **Sporotrichosis:** เชื้อแพร่กระจายตามท่อน้ำเหลือง (Rose Gardener's Disease)



ความผิดปกติของร่างกายจากเชื้อราและโรคที่เกี่ยวข้อง

4. Systemic Mycoses: การติดเชื้อในระบบร่างกาย

Overview: การติดเชื้อที่อวัยวะภายใน มักเริ่มต้นที่ปอดและแพร่กระจาย

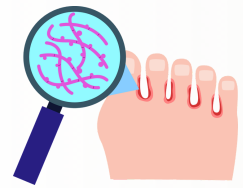
Pathogen Groups:

1. **Dimorphic Fungi** (ก่อโรคในคนปกติได้):
Histoplasma, Blastomyces, Penicillium marneffe
2. **Opportunistic Fungi** (ก่อโรคในผู้มีภูมิคุ้มกันต่ำ):
Cryptococcus, Candida, Aspergillus

Risk Factors (กลุ่มเสี่ยง):

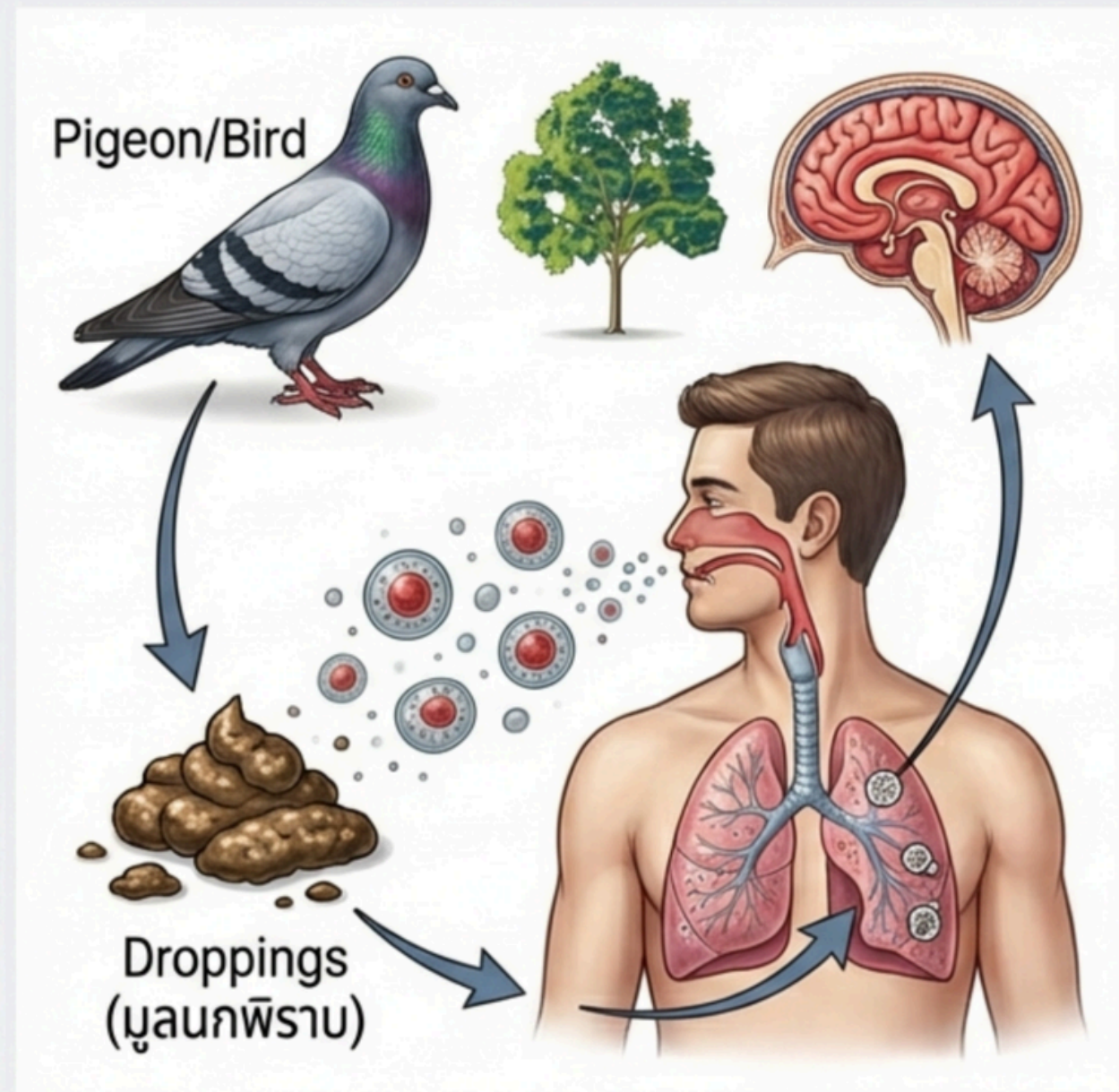
ผู้ป่วย HIV / ปลูกถ่ายอวัยวะ / เบาหวาน / ได้รับยากดภูมิคุ้มกัน





ความผิดปกติของร่างกายจากเชื้อราและโรคที่เกี่ยวข้อง

Case Study: โรคคริปโตคอกโคสิส (Cryptococcosis)

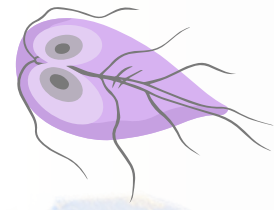


Pathogen: *Cryptococcus neoformans*

High Risk: ผู้ป่วย HIV ($CD4 < 100$)

Clinical Manifestations:

- CNS/Brain: Meningitis (เยื่อหุ้มสมองอักเสบ)
 - ปวดหัวรุนแรง, คอแข็ง, ตาพร่ามัว
- Lungs: Pneumonia - ไอ, เจ็บหน้าอก



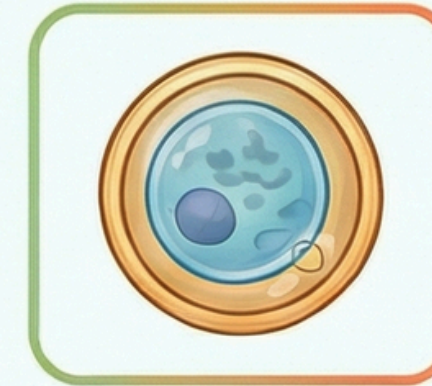
โครงสร้างหน้าที่ พยาธิสภาพ อาการ และอาการแสดงของโรคที่เกิดจากโปรโตซัว

ระยะ Trophozoite
(เติบโต)



สิ่งมีชีวิตเซลล์เดียว

เป็นชนิดยูคาริโอต ไม่มีผนังเซลล์แข็ง
ทำให้รูปร่างไม่แน่นอน



ระยะ Cyst
(ติดต่อและทนทาน)

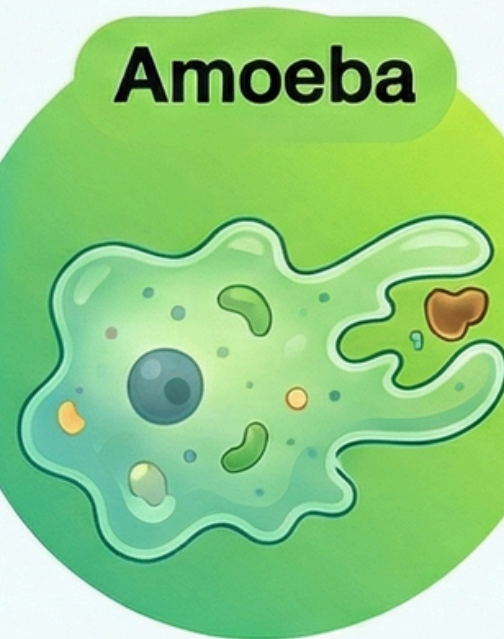
4 กลุ่มหลักจำแนกตามการเคลื่อนที่

Flagellate



เคลื่อนที่โดยใช้แฟเจลลัม
เช่น *Giardia lamblia*

Amoeba



เคลื่อนที่โดยใช้กาทเทียม
เช่น *Entamoeba histolytica*

Sporozoa

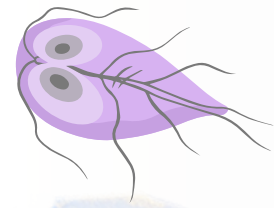


ส่วนใหญ่เคลื่อนที่ไม่ได้
เช่น *Plasmodium spp.*

Ciliate

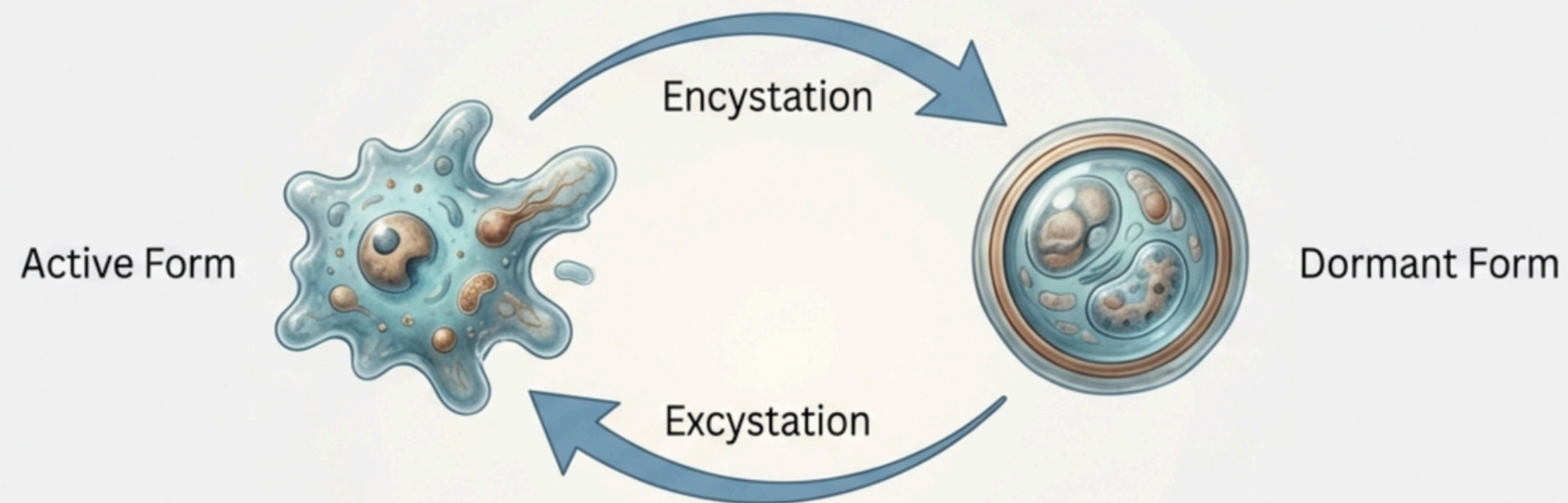


เคลื่อนที่โดยใช้ซิเลีย
เช่น *Balantidium coli*



โครงสร้าง หน้าที่ พยาธิสภาพ อาการ และอาการแสดงของโรคที่เกิดจากโปรโตซัว

วงจรชีวิตของโปรโตซัว: Trophozoite vs. Cyst

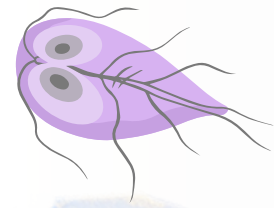


1. Trophozoite (ระยะโทรโฟซอยต์):

- ระยะกินอาหารและเคลื่อนที่ (Feeding & Motile)
- พบภายในร่างกายโฮสต์
- เปราะบาง (Fragile)

2. Cyst (ระยะซิสต์):

- ระยะพักตัว (Dormant)
- มีผนังหนา (Thick wall) ทนทานต่อสิ่งแวดล้อม
- ระยะติดต่อ (Infective stage)



โครงสร้างหน้าที่ พยาธิสภาพ อาการ และอาการแสดงของโรคที่เกิดจากโปรโตซัว

อาการแสดงของโรคที่เกิดจากโปรโตซัว



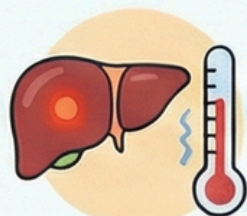
อาการทางระบบทางเดินอาหาร และภาวะแทรกซ้อน



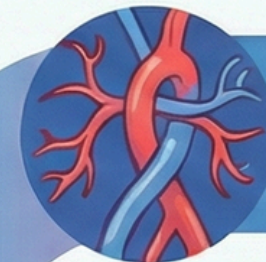
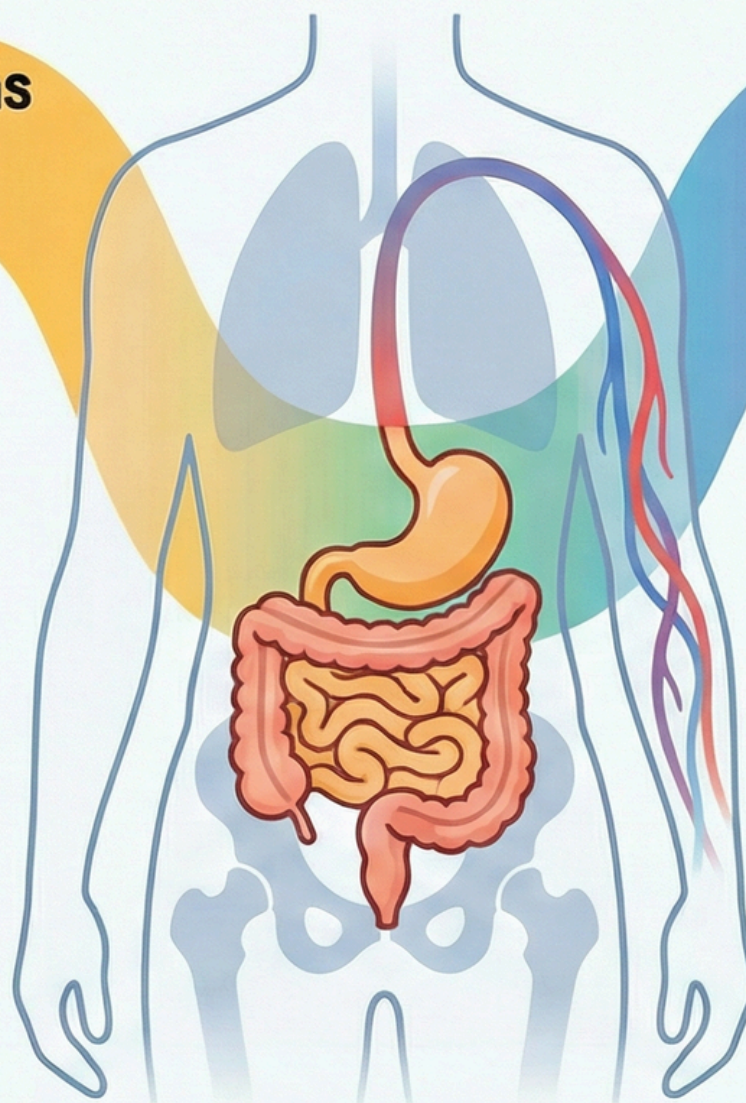
การติดเชื้อในลำไส้ทั่วไป
มีอาการท้องเสีย ถ่ายเหลว
ปวดท้อง ท้องอืด และคลื่นไส้



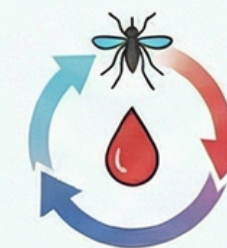
**บิดมีตัว
(Amoebic Dysentery)**
ลักษณะเด่นคือถ่ายเป็นมูกปนเลือด
และมีอาการปวดบ่งขณะถ่าย



**ภาวะแทรกซ้อน: ฝีในตับ
(Amoebic Abscess)**
มีไข้สูง หนาวสั่น
และปวดเจ็บบริเวณชายโครงขวา



อาการทางระบบเลือด และระบบสืบพันธุ์



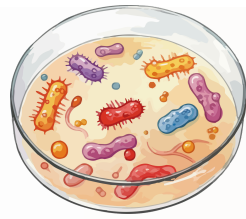
มาลาเรีย (Malaria)
หนาวสั่น ไข้สูง เหงื่อออก
มีไข้เป็นรอบ 3 ระยะชัดเจน



**พยาธิในช่องคลอด
(Trichomoniasis) - เฝสหญิง**
มีตกขาวสีเขียวหรือเหลือง
มีกลิ่นเหม็น และคันบริเวณช่องคลอด



**พยาธิในช่องคลอด
(Trichomoniasis) - เฝสชาย**
ส่วนใหญ่มักไม่แสดงอาการ
หรืออาจมีอาการแสบขัดเวลาปัสสาวะ



ความผิดปกติของร่างกายจากโปรโตซัวและโรคที่เกี่ยวข้อง

Giardiasis: เชื้อจิวตัวร้ายในลำไส้

โรค Giardiasis คือโรคติดเชื้อในทางเดินอาหารที่เกิดจากโปรโตซัว *Giardia lamblia* ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของระบบการดูดซึมสารอาหารในลำไส้เล็ก สามารถติดต่อได้ผ่านอาหารและน้ำที่ปนเปื้อนเชื้อ

รู้จัก Giardiasis: สาเหตุ อาการ และผลกระทบ

เกิดจากเชื้อโปรโตซัว *Giardia lamblia*



ทำลายเยื่อในลำไส้ ทำให้ดูดซึมสารอาหารบกพร่อง



สัญญาณเตือน: ถ่ายเหลวเรื้อรัง ปวดท้อง น้ำหนักลด

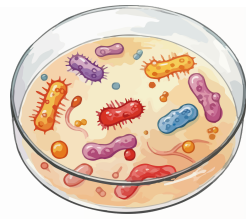


แนวทางการรับมือ: การรักษาและป้องกัน



ป้องกันได้ด้วยสุขอนามัยที่ดี



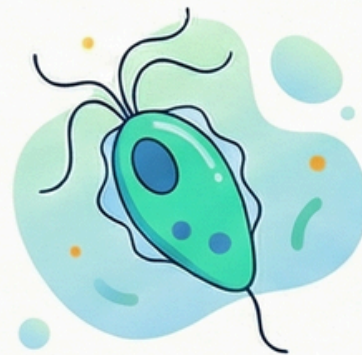


ความผิดปกติของร่างกายจากโปรโตซัวและโรคที่เกี่ยวข้อง



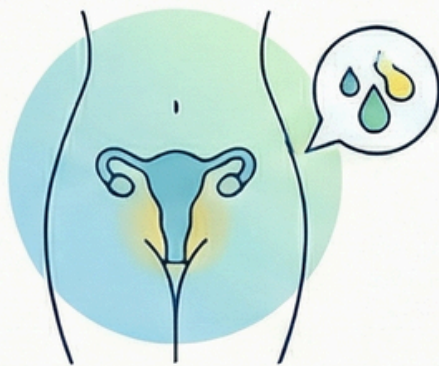
รู้จักโรคทริโคโมแนส (Trichomoniasis)

ทำความรู้จักโรคและอาการ



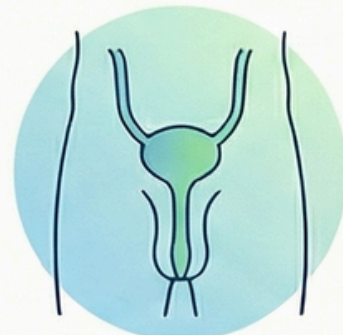
สาเหตุ: เชื้อโปรโตซัว
Trichomonas vaginalis
ติดต่อผ่านการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน
พบมากในวัยเจริญพันธุ์

อาการเด่นในเพศหญิง



ตกขาวเป็นฟอง สีเขียว/เหลือง
มีกลิ่นเหม็น คัน และแสบช่องคลอด

อาการในเพศชาย



อาการในเพศชาย
ส่วนใหญ่มักไม่แสดงอาการ
หรืออาจมีอาการแสบเวลาปัสสาวะ
เล็กน้อย

แนวทางการรักษาและป้องกัน

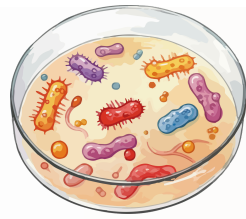


การรักษา: ต้องรักษาคู่นอน
พร้อมกันเสมอ
รับประทานยา Metronidazole
และงดมีเพศสัมพันธ์จนกว่าจะรักษาหาย

ป้องกันได้ด้วยการใช้ถุงยางอนามัย
เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการลดความเสี่ยง
จากการติดเชื้อ

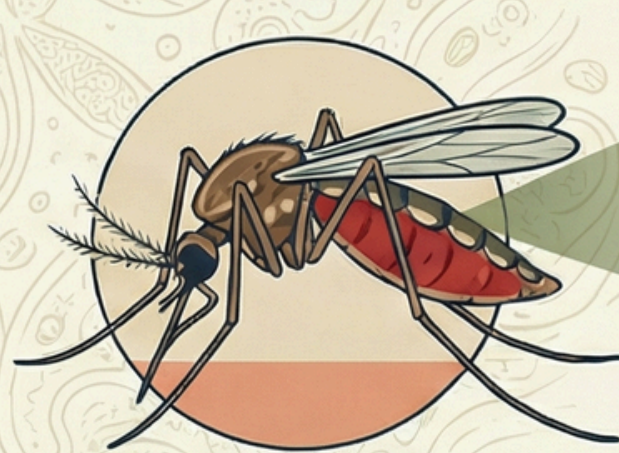


ส่งเสริมการตรวจสุขภาพทางเพศ
การตรวจสม่ำเสมอช่วยให้วินิจฉัย
และรักษาโรคได้รวดเร็ว

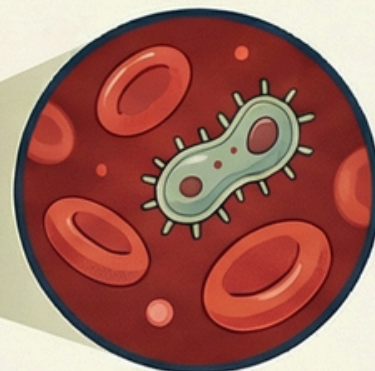


ความผิดปกติของร่างกายจากโปรโตซัวและโรคที่เกี่ยวข้อง

มาลาเรีย เป็นโรคติดต่อโปรโตซัวในกลุ่มพลาสโมเดียม (Plasmodium spp.)



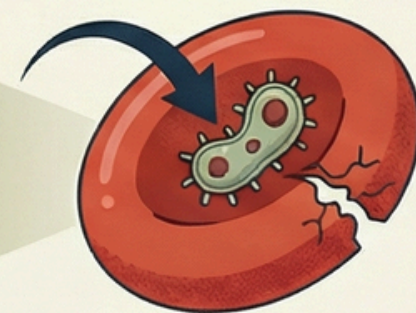
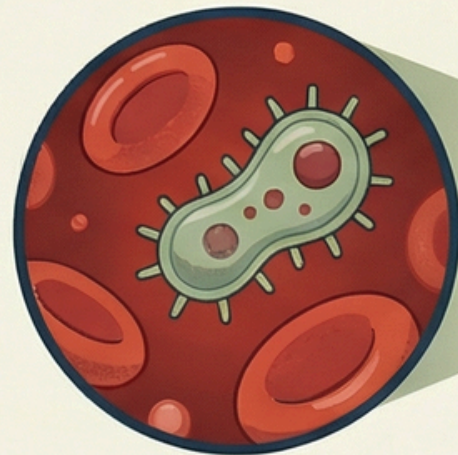
ติดต่อสู่คนโดยการกัดของ
ยุงก้นปล่อง (Anopheles)



สาเหตุและพยาธิสภาพ

เกิดจากเชื้อปรสิต 'พลาสโมเดียม'

ติดต่อสู่คนผ่านตุ๊กกับปล่องเพคเมื่อที่เป็นพาหะ



เชื้อทำลายเม็ดเลือดแดง

ทำให้เกิดภาวะโลหิตจาง
และการอุดตันของหลอดเลือดฝอย

อาการสำคัญที่ต้องสังเกต



อาการร่วมอื่นๆ



ปวดศีรษะ



คลื่นไส้



ซีด



ตับและบับโต



สัญญาณอันตรายในรายที่รุนแรง

อาจมีอาการชัก หอบสดี หรือไตวายเฉียบพลัน

การป้องกันและรักษา



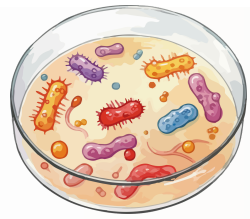
วินิจฉัยโดยการตรวจเลือด
เพื่อหาเชื้อมาลาเรียโดยตรง
หรือใช้ชุดตรวจเร็ว (RDT)



รักษาด้วยยาต้านมาลาเรีย
ร่วมกับการรักษาตามอาการ
เช่น ให้สารน้ำและดูแลภาวะซีด



ป้องกันดีที่สุด: อย่าให้ยุงกัด
มอมนในมุ้ง ใช้ยากันยุง
และกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง



ความผิดปกติของร่างกายจากโปรโตซัวและโรคที่เกี่ยวข้อง

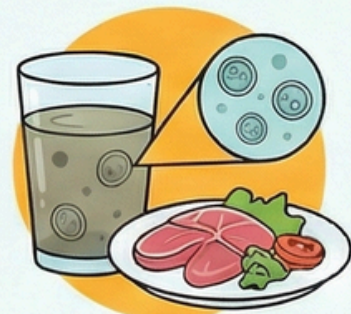


อะมีบาเอนซิส: รู้ทัน ป้องกันได้

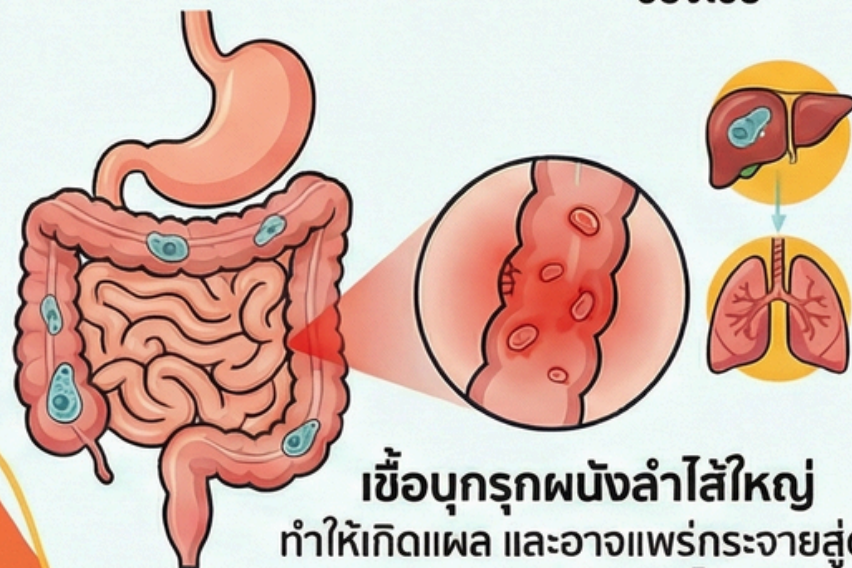
สาเหตุและการติดเชื้อ



เกิดจากเชื้อปรสิต
Entamoeba histolytica



ติดต่อผ่านอาหารและน้ำ
ที่ปนเปื้อนซิสต์ (cyst)
ของเชื้อ



เชื้อบุกรุกผนังลำไส้ใหญ่
ทำให้เกิดแผล และอาจแพร่กระจายสู่ตับ
สมอง หรือปอดได้

อาการที่ต้องสังเกต



อาการที่ลำไส้
ถ่ายเป็นมูกเลือด ปวดแบ่ง
ปวดท้อง และมีไข้



อาการนอกลำไส้
ไข้สูง หนาวสั่น ปวดชายโครงขวา
ตับโต อ่อนเพลีย

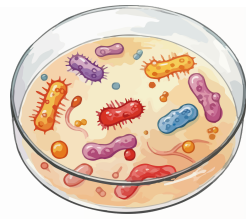
การป้องกันและการรักษา



ป้องกันได้ด้วยสุขอนามัย
ล้างมือให้สะอาด ดื่มน้ำต้มสุก
และรับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่



การรักษาหลักคือการใช้ยา
ใช้ยา Metronidazole เพื่อฆ่าเชื้อ
และยาอื่นเพื่อกำจัดซิสต์



ความผิดปกติของร่างกายจากโปรโตซัวและโรคที่เกี่ยวข้อง



ฝจากโปรโตซัว: ความผิดปกติในตับ ปอด และสมอง

เชื้อโปรโตซัว *Entamoeba histolytica* ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคบิดมีตัว สามารถบุกรุกผนังลำไส้ใหญ่และแพร่กระจายผ่านกระแสเลือดไปยังอวัยวะต่างๆ ทำให้เกิดการอักเสบและเป็นฝี (Abscess) ที่เป็นอันตรายได้

3. ฝีในสมอง (Amoebic Brain Abscess)

เป็นภาวะที่พบได้ยากแต่มีความรุนแรงสูงมาก

พยาธิสภาพ:

เชื้อแพร่จากลำไส้หรือตับเข้าสู่สมองผ่านกระแสเลือด ส่งผลกระทบโดยตรงต่อระบบประสาทส่วนกลาง

อาการ:



1. ฝีในตับ (Amoebic Liver Abscess)

เป็นตำแหน่งที่พบได้บ่อยที่สุด เชื้อแพร่จากลำไส้สู่ตับโดยตรง

ลักษณะเด่น:

หนองสีน้ำตาลคล้ายขอสซ็อกโกแลต

อาการ:



2. ฝีในปอด (Amoebic Lung Abscess)

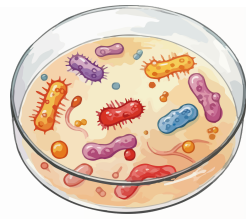
มักเกิดจากการลุกลามต่อเนื่องมาจากฝีในตับ

พยาธิสภาพ:

หรืออาจแพร่กระจายผ่านทางกระแสเลือดไปยังปอดได้เช่นกัน

อาการ:





การประยุกต์ใช้ในบทบาทพยาบาล

บทที่ 7

การประยุกต์ความรู้เรื่องเชื้อราและโปรโตซัวในการพยาบาล

การนำความรู้ไปใช้



1. ประเมินผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง

- ประเมินผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง เช่น เบาหวาน ผู้สูงอายุ ผู้ป่วย HIV และผู้ได้รับยากดภูมิคุ้มกัน



2. เฝ้าระวังอาการติดเชื้อและการรักษา

- เฝ้าระวังอาการติดเชื้อ
- ส่งเสริมการรับประทานยาครบตามแผนการรักษา และติดตามอาการข้างเคียง

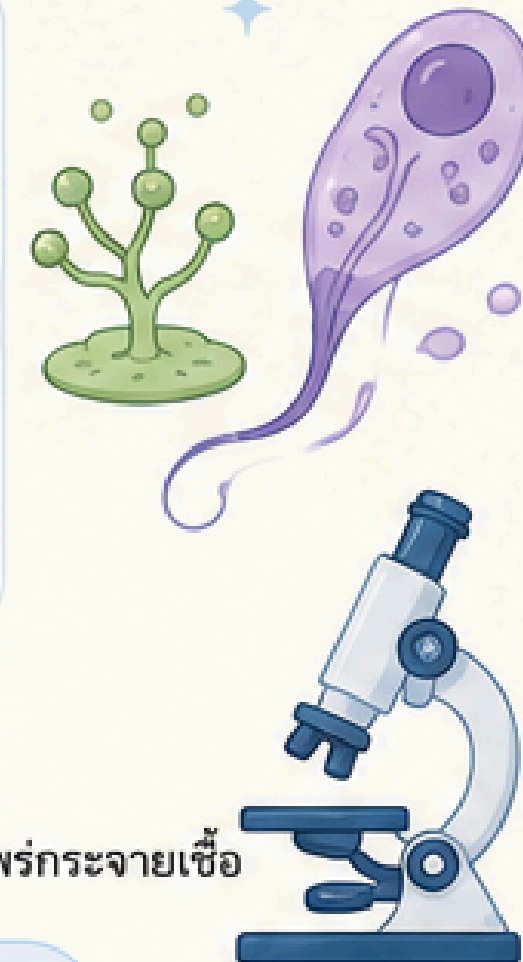


3. ให้สุขศึกษาและป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ

- ให้ความรู้เรื่องการล้างมือ สุขอนามัยส่วนบุคคล
- รับประทานอาหารสะอาด ดื่มน้ำสะอาด และป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ



Key Message: “พยาบาลมีบทบาทสำคัญในการป้องกัน คัดกรอง และให้ความรู้เพื่อลดการติดเชื้อราและโปรโตซัว”



สรุปการเรียนรู้

โรคจากโปรโตซัวเป็นโรคติดต่อที่เข้าสู่ร่างกายได้ทางอาหารและน้ำปนเปื้อนทางเพศสัมพันธ์ และแมลงพาหะ ทำให้เกิดความผิดปกติในระบบทางเดินอาหาร ระบบเลือด และระบบสืบพันธุ์ โรคสำคัญ ได้แก่ Giardiasis, Trichomoniasis, Amoebiasis และ Malaria ซึ่งมีอาการตั้งแต่ท้องเสีย บิด มีตัว จนถึงไข้หนาวสั่นและโลหิตจาง พยาบาลมีบทบาทในการประเมินอาการ ดูแลรักษา และให้ความรู้ด้านการป้องกันโรคเพื่อส่งเสริมสุขภาพประชาชน





เอกสารอ้างอิง

- คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2563). หลักชีวเคมีทาง การแพทย์. คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นงลักษณ์ สุวรรณพินิจ และปรีชา สุวรรณพินิจ. (2554). จุลชีววิทยาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 9). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
นภัทร ปราบมีชัย. (2561). The biology review. สำนักพิมพ์ Short Note Publishing.
ศิรินทรทองธรรมชาติ. (2556). ชีวเคมีพื้นฐาน. มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
สุปราณี สิทธิพรหม. (2556). ชีววิทยาพื้นฐาน. มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
Uribe-Querol E, Rosales C. Neutrophils versus Protozoan Parasites: Plasmodium, Trichomonas, Leishmania, Trypanosoma, and Entamoeba. Microorganisms. 2024; 12(4):827. <https://doi.org/10.3390/microorganisms12040827>





Thank You

